

Zmarł jeden z ostatnich Indian Ava Canoeiro

1 września 2017

Iawi, jeden z ostatnich członków plemienia Ava Canoeiro, zmarł na raka w wieku 56 lat. Po śmierci Iawiego, jego mała grupa rodzinna składa się już tylko z ośmiu osób. Iawi, jego żona Tuia, jej matka Matcha i ciotka Naquatcha, zostały skontaktowane z brazylijskim społeczeństwem narodowym przez Departament ds. Indian w Brazylii (FUNAI) w 1983 roku, w związku z budową elektrowni wodnej Serra de Mesa, niedaleko górskiego schronienia Ava Canoeiro. Ostatecznie brazylijski rząd wyznaczył terytorium gwarantowane Ava Canoeiro w 1996 roku.

Grupa Iawiego przeżyła masakrę w 1962 roku i przez kolejne dwie dekady poszukiwała schronienia przed inwazją brazylijskiego społeczeństwa narodowego w jaskiniach ukrytych wysoko w górach. Jak zauważa organizacja Survival International „to nie wiarygodne, ale ta grupa Ava Canoeiro żyła w odległości zaledwie pięciu godzin jazdy od Brasílii, stolicy Brazylii. Nocami poszukiwali żywności w ogrodach osadników, łapali małe ssaki, takie jak szczury i nietoperze. Niepewna egzystencja z tego okresu przyczyniła się do tego, że

kobiety nie miały dzieci. Dopiero po kontakcie, Iawi i Tuia doczekali się dzieci: Trumak i Putdjawa. Putdjawa poślubiła Indianę Tapirapre: para ma trójkę małych dzieci.

Śmierć Iawiego jest ogromnym ciosem dla kurczącej się grupy. Mężczyzna był znany ze swego humoru i odwagi, która pozwoliła przejść grupie pomyślnie okres kontaktu, a wcześniej pomogła jego rodzinie uniknąć masakry z rąk osadników.

Ava Canoeiro stanowią ostatnich przedstawicieli dumnego i liczego niegdyś ludu, którego nazwa „Canoeiro” nadana została im na początku XIX wieku z uwagi na zamieszkiwanie przez niego obszarów wzdłuż rzeki Tocantins i jej dopływów. Począwszy od 1780. roku przez kolejne dziesięciolecia Ava Canoeiro stawiali zaciekle opór białym kolonistom, organizującym systematyczne napady na Indian i odbierającym im ziemię. Kronikarze odnotowują, że regionalnymi mieszkańcami wchodzącymi w konflikty z Ava byli rolnicy i górnicy. Po 1820 roku Canoeiro są obecni już nie tylko w pobliżu rzek, ale także w wysokich górach między rzeką Maranhão i miastami Santa Tereza i Amaro Leite. Wrogie stosunki z miejscową ludnością były podtrzymywane. Okres między latami 1844-1865 to czas gwałtownych konfliktów, który zmusił Ava Canoeiro do migracji aż w okolice Wyspy Bananowej. Cztery grupy plemienia pozostały jednak w regionie Goiás zamieszkując skaliste góry i trudno dostępne tereny. Rozproszenie poszczególnych grup okazało się trwałe i wytyczyło inne losy na tle historii XX wieku.

Grupy osiadłe w regionie górnego biegu Tocantins w latach 1940-1998 pozostawały w gminach Santa Tereza, Cavalcante i Campinacu. W tym okresie nadal trwały konflikty zbrojne z rolnikami. Po pierwszych próbach nawiązania stałego kontaktu w latach 1940. misję tę podjęto ponownie w 1969 roku po skargach rolników z gmin Cavalcante i Niquelândia skarżących się na zabijanie bydła przez Ava Canoeiro. Wielu rolników oczekujących, że FUNAI odnajdzie i odseparuje Ava Canoeiro od ich ziem, nie chcieli dłużej czekać i zaczęli opłacać uzbrojone grupy najemników skrzyknięte do „oczyszczenia terenu”. Do najgwałtowniejszego ataku na Indian doszło w 1966 roku. Rolnikom i mieszkańcom udało się wówczas zaskoczyć całą wioskę: zabili 15 Indian, więcej niż połowę jej mieszkańców, a pozostałych rozproszyli. Ciała ofiar umieszczono w jednym z domów, który następnie spalono. Jak zauważa antropolog Andre Toral, co zaskakujące wiadomość o masakrze nie została odnotowana przez żaden z posterunków FUNAI, ani przez prasę. Po tych atakach większość Ava Canoeiro skierowała się na wschód i poszukiwała schronienia w górach gminy Cavalcante. Zbrodnie wobec Ava Canoeiro z tamtego okresu mogły ostatecznie przeważać o niezdolności do regeneracji populacyjnej tego plemienia w obrębie własnego ludu.

Opracowanie: Damian Żuchowski

Na podstawie: SurvivalInternational.org,

pib.socioambiental.org, Folhadomeio.com.br

Źródło: WolneMedia.net